

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

No2

2026

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, fevral.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukurimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjavevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

TIJORAT BANKLARINING INVESTITSIYA LOYIHALARINI KREDITLASH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	40
Faxriddinov Temur Faxriddin o'g'li	
TEMIR YO'L YO'LLARINI TA'MIRLASH KORXONALARINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH OMILLARI.....	46
Allabergenov Sherzod Maksudbayevich	
BANKLARNI TRANSFORMATSIYALASH JARAYONIDA INVESTITSION KREDITLASHNING XORIJ TAJRIBASI.....	51
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li	
O'ZBEKISTONDA BUDJET OCHIQLIGINI TA'MINLASH BO'YICHA QONUNCHILIK BAZASINING EVOLYUTSIYASI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI.....	55
Mamanov Alisher Umbarovich	
ENERGETIKA TARMOG'I KORXONALARIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH YO'LLARI.....	60
Xamdanova Gavxar Absamatovna	
SMART UNIVERSITET MODELINING XALQARO TAJRIBASI VA UNI YANGI O'ZBEKISTON TA'LIM TIZIMIGA MOSLASHTIRISH MASALALARI.....	65
Saloxiddinova Sitora Baxodir qizi	
IJTIMOY OBYEKTLARDA QURILISH XIZMATLARINI MOLIYALASHTIRISHNING NAZARIY – ASOSIY TAMOYILLARI.....	68
Gapparov Azim Qayumovich	
QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARINING ISHLAB CHIQRISH FAOLIYATIGA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANI JORIY ETISH ORQALI RAQOBATBARDOSHLIKNI TA'MINLASH.....	72
Zaripov Shoxboz Alijon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA MASOFAVIY BANK XIZMATLARINING IQTISODIY VA IJTIMOY BARQARORLIKKA TA'SIRI.....	75
Xolmatova Asila Menglimurod qizi	
РОЛЬ GREEN BONDS В МЕЖДУНАРОДНОЙ ФИНАНСОВОЙ СТРАТЕГИИ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ.....	81
Н.Т. Бекназарова	
BARQAROR RIVOJLANISH SHAROITIDA EKOLOGIK BOSHQARUV VA AUDIT.....	86
Shaymatova Nargiza Ashurovna	
NORASMIY IQTISODIYOTNING MAVJUDLIGINING NAZARIY MASALALARI VA UNI ANIQLASHNING USLUBIY YONDASHUVLARI.....	93
Alimardonov G'ayratjon Nuraliyevich	
DIGITAL TWIN-BASED DECISION SUPPORT FOR COST OPTIMIZATION AND RISK MANAGEMENT IN INFRASTRUCTURE SYSTEMS.....	99
Nelyufar Umarovna Dadabayeva	
PAXTA BO'LAKCHASINING OG'MA TO'RLI YUZA SIRTI BO'YLAB HAVO OQIMI TA'SIRIDAGI HARAKATINING MATEMATIK MODELI.....	108
Karimov Abdusamat	
АДАПТИВНОСТЬ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ К ВНЕШНИМ РИСКАМ И ГЕОЭКОНОМИЧЕСКИМ ТЕНДЕНЦИЯМ.....	115
Бабаджанов Шухрат Атахмович	
“TIBBIYOT BOZORINING UZLUKSIZ RIVOJLANISHI UCHUN MEKANIZMLARNI TAKOMILLASHTIRISH YONDASHUVLARI”.....	120
Abdumalikov Shoxjahon Jaloliddin o'g'li	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING MEHNAT BOZORI RIVOJLANISHIDAGI ROLI VA BANDLIKKA TA'SIRI.....	124
Egamberdiyev Abdujabbor Xusanovich	

XORAZM VILOYATIDA ETNOGRAFIK TURIZMNI BARQAROR RIVOJLANTIRISH MEXANIZMINING AHAMIYATI	129
Ro'zimatova Shaxlo Baltaboy qizi	
THE FEAR OF MISSING OUT (FOMO) EFFECT IN ADVERTISING AND ITS NEUROPSYCHOLOGICAL IMPACT ON IMPULSE BUYING	134
Negmatov Nodir Nozimovich	
O'ZBEKISTONDA TRANSPORT XIZMATINI TASHKIL ETISHNING ASOSIY IQTISODIY KO'RSATKICHLARI VA TENDENSIYALARI TAHLILI.....	139
Aytiyeva Sevara	
TO'QIMACHILIK SANOATIDA INVESTITSION LOYIHALARNI BOSHQARISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR.....	144
Qurbonov Jasurbek Pozilovich	
YASHIL IQTISODIYOTNING MOHIYATI VA O'ZBEKISTON UCHUN AHAMIYATI.....	149
Abdullayeva Matluba Nematovna, Nuriddinov Kamoliddin Faxriddin o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA KICHIK KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI.....	155
Axmedov Sanjar Temur o'g'li	
POPULATION IMPACT ON CONSUMER CULTURE AND NATIONAL ECONOMIC GROWTH.....	160
Rustamov Sheroy Oblokulovich	
AVTOTRANSPORT KORXONALARINING IQTISODIY KO'RSATKICHLARI TAHLILI VA ULARNI YAXSHILASHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR.....	164
Laylo Akbarova, Komolov Adxam Dilshod o'g'li	
MODELING THE DIFFUSION OF DIGITAL BANKING ADOPTION IN UZBEKISTAN: EVIDENCE FROM TBC BANK USING THE BASS DIFFUSION MODEL AND A HYBRID REGRESSION APPROACH	169
Feruza Nabieva	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA EKOLOGIK XARAJATLARNI BUXGALTERIYA HISOBIDA AKS ETTIRISH VA BAHOLASH	176
Rabbimov Elbek Abdulloyevich, G'afforov Ilhom Ilyosjonovich, Ergashev Olloyor Furqat o'g'li	
O'ZBEKISTONNING YANGI BOZORLARGA CHIQUVIDA FAOL MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISHNING INTEGRALLASHGAN MODELI.....	183
Baqoyev Sunnatillo Burxon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA TADBIRKORLIK FAOLIYATIGA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNING ILMIY-KONSEPTUAL ASOSLANISHI.....	188
Salaydinov Shodiyor Nizom o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELI SIFATINI OSHIRISH VA KREDIT RISKINI BOSHQARISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	194
Turg'unov Nodirbek Muminjanovich	
SANOAT KORXONALARI TUZILMASINI TAKOMILLASHTIRISH MEXANIZMI	198
Jabborov Elbek Erkin o'g'li	
SOLIQ STAVKALARINI TABAQALASHTIRISHNING TADBIRKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANISHGA TA'SIRI.....	202
Abduraimova Nigora Abdugapparovna	
MINTAQALAR IQTISODIY RIVOJLANISHIDAGI TAFOVUTLARNI KAMAYTIRISHNI TA'MINLASHDAGI XORIJ MAMLAKATLAR TAJRIBASI.....	208
Egamov Temur Muzaffarovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATNI MOLIYAVIY RAG'BATLANTIRISH IMKONIYATLARI.....	213
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
MINTAQA IQTISODIYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA XIZMATLAR SOHASINING O'RNI VA OBYEKTIV ZARURLIGI.....	217
Achilova Firuza Kurbanovna	
INVESTITSIYALARNI JALB ETISH ORQALI MAXSUS IQTISODIY ZONALARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	222
Ergashev Olim	

KICHIK BIZNES INNOVATSION FAOLIYATINING RIVOJLANISHIDAGI ASOSIY TENDENSIYALAR	227
<i>Amirov Zubaydulla Toir o'g'li</i>	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHDA YOSHLAR TADBIRKORLIGINING O'RNI VA AHAMIYATI	233
<i>Isakjanova Saboxat Muhamedovna</i>	
KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMIDA AKSIYADORLAR HUQUQLARINI HIMOYA QILISH MEXANIZMLARINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	238
<i>Xakimov Uchkun Xamitovich</i>	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA MILLIY MAKROIQTISODIY SIYOSATNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	242
<i>Mardanov Ra'no Isakovna</i>	
XUSUSIY VA DAVLAT SHIFOXONALARI UCHUN RAQAMLI MARKETING STRATEGIYALARINI QIYOSIY TAHLIL	246
<i>Yakubov Temur G'anibekovich</i>	
RAQAMLI SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMIDA RESURS SAMARADORLIGI VA IQTISODIY NATIJADORLIK MODELI	250
<i>Ziyodullayev Qahramon</i>	
"MILLIY TURIZM SITUATSION-MONITORING MARKAZI" VA "YASHIL TUROPERATORLAR" FAOLIYATINI SHAKLLANTIRISH ISTIQBOLLARI	254
<i>Toshev Akmal Salimovich</i>	
RISK-MENEJMENT VA MOLIYAVIY BARQARORLIK O'ZARO BOG'LIQLIGINING KONSEPTUAL MODELINI SHAKLLANTIRISH TAMOYILLARI	261
<i>Madaminov Bekzod Allayarovich</i>	
O'ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOT: BAHOLASH METODOLOGIYASI, DINAMIKASI VA QISQARTIRISH ISTIQBOLLARI (1996 - 2026-YILLAR TAHLILI)	266
<i>Djumanova Rano Fayzullayevna</i>	
OLIY TA'LIM SIFATINI BAHOLASHDA MAJMUALI DIAGNOSTIK MODELNING AMAL QILISH XUSUSIYATLARI	272
<i>Xo'jaxonov Ma'rufxon Xamidxonovich</i>	
TIJORAT BANKLARI FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHNING XORIJ TAJRIBASI	278
<i>Vafiyev Raxim Xalimjonovich</i>	
INVESTITSIYA LOYIHALARINI KREDITLASH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	282
<i>Nigora Nurmatova</i>	
BANK SEKTORINING INVESTITSIYA OQIMLARINI BOSHQARISHDAGI STRATEGIK O'RNI	287
<i>Abdumavlonov Abdumutal Abdumajid o'g'li</i>	
O'ZBEKISTON KORXONALARIDA UZOQ MUDDATLI MOLIYAVIY INVESTITSIYALAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH	291
<i>Allabergenova Nilufar Shermetovna</i>	
O'ZBEKISTON BANK TIZIMIDA TA'MINOTLI YIRIK KREDITLAR ASOSIDA QIMMATLI QOG'OZLAR CHIQRISH ORQALI RESURS BAZASINI KENGAYTIRISH MEXANIZMLARI	298
<i>Ahmedov Akbarali Sultonmurodovich</i>	
"MINTAQA SANOATI SALOHİYATIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARI"	306
<i>Abdinazarov Xusan Shaymanovich</i>	
BUDJET TASHKILOTLARI FAOLIYATIDA MAJBURIYATLAR: MAZMUNI, TURLARI VA TARKIBI	309
<i>Jabbarova Charos Aminovna</i>	
ATROF-MUHIT VA EKOLOGIK IQTISODIYOT: TURIZM XIZMATLARI BOZORIDA RESURSLARDAN OQILONA FOYDALANISH VA UNING RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASH	316
<i>Alikulov Samar Abdirashidovich</i>	
O'ZBEKISTON TURIZM INDUSTRIYASI RIVOJLANISHIDA FORSAYT TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH	322
<i>Turdibekov Xasan Ibragimovich</i>	
АНАЛИЗ ДЕБИТОРСКОЙ И КРЕДИТОРСКОЙ ЗАДОЛЖЕННОСТИ ХОЗЯЙСТВУЮЩЕГО СУБЪЕКТА	329
<i>Камолова Феруза Кахрамоновна</i>	

TASHQI QARZNING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRI: QARZ BARQARORLIGINI BAHOLASH MODELLARI ASOSIDA O'ZBEKISTON MISOLIDA TAHLIL	333
<i>Oiloyorova Kumushoy Ahmad qizi, Tashmuxeimedova Yayra Atxamovna</i>	
XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARNING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA SOLIQLARNI TARTIBGA SOLISHNING TAHLILI	339
<i>Kudiyarov Kishibay Ramatullaevich</i>	
KORXONALAR FAOLIYATINING IQTISODIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING XORIJ TAJRIBASI	343
<i>Iminova Nargizaxon Akramovna</i>	
SUG'URTA KOMPANIYALARINING TO'LOVGA QOBILIYATLILIGINI BOSHQARISHDA RISKLAR VA RISK-MENEJMENTNING O'RNI	350
<i>Xalikulova Shirin Utkir qizi</i>	
BUDJET TASHKILOTLARIDA BUXGALTERIYA HISOBI VA HISOBOTINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISHDAGI MUAMMOLAR VA KAMCHILIKLAR	354
<i>Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Xasanboyeva Muyassar Ubaydullayevna</i>	
XUSUSIY KORXONALARDA KADRLAR MENEJMENTI SAMARADORLIGINI OSHIRISH	358
<i>Alimova Dildora Damirovna</i>	
BANK TRANSFORMATSIYASI TUSHUNCHASI VA UNING MENEJMENTDAGI O'RNI	363
<i>Rajabov Oybek Panjievich</i>	
O'ZBEKISTON OZIQ-OVQAT SANOATIDA ISHLAB CHIQRISH SAMARADORLIGINING HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	367
<i>Eshtemirova Anora Norboy qizi</i>	
BOZOR KONYUNKTURASIGA MOS PIYOZ YETISHTIRISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	371
<i>Sadikova Shohida Obidqul qizi</i>	
HUDUDLARDA MAISHIY XIZMATLAR SOHASINI KLASTERLASH VA RESURS SAMARADORLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI	375
<i>Normurodova Zebo Eshmaxmatovna</i>	
XUSUSIY VA KORPORATIV TUZILMALARDA AUDITORLIK TEKSHIRUVI HAMDA AUDITORLIK XULOSASINI SHAKLLANTIRISH AMALIYOTI	380
<i>Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Ubaydullayev Toxirjon Abdullajanovich</i>	
YIRIK VA KICHIK BIZNES O'RTASIDA KOOPERATSIYA MUNOSABATLARINI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI	385
<i>Nasirova Kamola Alimovna</i>	
MOLIYAVIY HISOBOTLARNING QAROR QABUL QILISH JARAYONIDAGI IQTISODIY ROLI	394
<i>Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Yahyayeva Ra'no Raximovna</i>	
DIRECTIONS FOR IMPROVING INVESTMENT POLICY IN THE CONDITIONS OF DIGITAL ECONOMY (EXPERIENCE OF UZBEKISTAN)	400
<i>Khatamov Nurbek Achildiyevich, Sharifi Abdul Fatah</i>	
DAVLATNING FISKAL VA MONETAR SIYOSATI UYG'UNLIGINING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRINI BAHOLASH	405
<i>Uralov Shavkat Maxramovich</i>	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA BIZNES JARAYONLARINI AVTOMATLASHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI	410
<i>Yusubov Muzaffar Alimbayevich</i>	
BANKLARDA RAQAMLASHTIRISH JARAYONINING MIJOZLAR QONIQLASH DARAJASIGA TA'SIRI	414
<i>Ro'ziboyev Shuxrat Komilovich</i>	
BOJ-TARIF SIYOSATI METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING ILMIY-AMALIY YO'NALISHLAR	418
<i>Pardayev Ilhomjon G'ulom o'g'li</i>	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MOLIYAVIY BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISHDA BOSHQARUV KADRLARINING KOMPETENSIYASI	424
<i>Mahsutaliyev Abdusalom Hasanovich</i>	

ZIYORAT TURIZMIDA DESTINATSIYA VA GEOAXBOROT TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	433
Qosimov Jahongir Ro'ziboyevich, Suyunova Nilufar	
YEVROPA DAVLATLARIDAGI KORXONALARDA MOLIYAVIY REJALASHTIRISH AMALIYOTINING TAHLILI VA ULARDAN O'ZBEKISTON MOLIYA TIZIMIDA QO'LLASH MASALALARI	440
Pardayev Jamshid Muzaffarovich	
TASHKILOTNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYA LOYIHALARINI BOSHQARISH	446
Xasanov Odilxon Kaxxorovich	
O'ZBEKISTON TURIZM SANOATINING XALQARO RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA STRATEGIK MARKETING TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH	450
Kobilova Shozoda Timurovna, Isxakova Sarvar Ayubovna	
THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN LABOR THEORY: EVOLUTION, CHALLENGES AND FUTURE PROSPECTS	456
Tukhliyev Bakhodir Adinaevich	
ОСОБЕННОСТИ ПРОЦЕССА ПЕРВОГО ПРИМЕНЕНИЯ МЕЖДУНАРОДНЫХ СТАНДАРТОВ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ В СИСТЕМЕ УЧЕТА И ОТЧЕТНОСТИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	460
Астанов Зафар Муродуллаевич	
TA'LIM MUASSASALARIDA O'QITISH SIFATINI OSHIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR PLATFORMALARINI YARATISH VA ULARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI	466
To'xtamisheva Dilrabo Shermonovna	
KICHIK VA O'RTA BIZNESNI YASHIL IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING INNOVATSION MEXANIZMLARI	472
Norboyev Sarvar Azodovich	
MINTAQAVIY RIVOJLANISHDA INVESTITSIYALARDAN SAMARALI FOYDALANISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	476
Xatamova Manzura Ochilidiyevna, Safarov Botir Isaq o'g'li	
MAXSUS IQTISODIY ZONALARDA SOLIQ MA'MURIYATCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISHNING METODOLOGIK YONDASHUVLARI	482
To'rayeva Nafisa Odiljonovna	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA RAQAMLI TO'LOV TIZIMLARINI RIVOJLANTIRISHNING PUL MUOMALASI BARQARORLIGIGA TA'SIRINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	487
Xazratkulov O'ktamjon Xikmatullayevich	
O'ZBEKISTONDA TAKSI XIZMATLARI BOZORIDA INSTITUSIONAL ISLOHOTLARNING IQTISODIY AHAMIYATI	491
Jaloliddinov Anvar Jaloliddin o'g'li	
EKOLOGIK TANGLIK SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGIDA YERLARDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH	497
Kudiyarov Aybek Alisherovich	
BANK LIKVIDLIGINI BOSHQARISHDA ZAMONAVIY METODOLOGIK YONDASHUVLAR	502
Sulaymanov Samandarboy Adhambek o'g'li	
IQTISODIY FAOLIYAT TURLARI BO'YICHA SANOAT ISHLAB CHIQRISH TARKIBIY O'ZGARISHLARNI BAHOLASH	509
Almardanova Farzona Tulkin qizi, Kasimov Azamat Abdulkarimovich	
QUYI AMUDARYO IQTISODIY MINTAQASI CHEGARABO'YI HUDUDLARINING TURISTIK IMKONIYATLARI	515
Djumabayeva Shaira Xalillayevna	
SURXONDARYO VILOYATIDA ULGURJI SAVDO HAJMI KO'RSATKICHLARINI ARIMA MODEL YORDAMIDA PROGNOZLASHTIRISH	522
Turopova Sohiba Djumanazarovna	
MINTAQADA INNOVATSION USULDA BALIQ YETISHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	531
Davranov Odil Jumanazarovich	

ISHLAB CHIQRARISH XARAJATLARI VA MAHSULOT TANNARXINING BOSHQARUV TAHLILINI AMALGA OSHIRISH USULLARI	538
Xamidova S.Ya.	
STRATEGIES FOR INCREASING COMPETITIVENESS IN DEVELOPING EXPORT ACTIVITIES IN SMALL ENTERPRISES.....	544
Nasridinova Shokhida Taufikovna	
SANOAT KORXONALARINI BOSHQARISHDA ILMIY-NAZARIY QARASHLAR	551
To'g'onov Ibroximxo'ja	
XUSUSIY TIJORAT BANKLARINING MOLIYAVIY RESURSLARINI MUSTAHKAMLASHNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI.....	555
Xolmatov Dilmurod Maxmudjonovich	
PENSIYA JAMG'ARMASI DAROMADLARI SHAKLLANISHI MASALALARI.....	562
Sherjonov Doniyor Saparbaevich	
EKSPORT VA VALYUTA OPERATSIYALARINING NAZARIY VA HUQUQIY ASOSLARI.....	566
Sobirova Xilola Rustam qizi	
SURXONDARYO VILOYATIDA AHOLI JON BOSHIGA CHAKANA SAVDO AYLANMASI HAJMI KO'RSATKICHLARINI ARIMA MODEL YORDAMIDA PROGNOZLASHTIRISH.....	571
Qudratova Shahnoza Shuhrat qizi	

SURXONDARYO VILOYATIDA AHOLI JON BOSHIGA CHAKANA SAVDO AYLANMASI HAJMI KO'RSATKICHLARINI ARIMA MODEL YORDAMIDA PROGNOZLASHTIRISH

Qudratova Shannoza Shuhrat qizi

Termiz davlat universiteti mustaqil izlanuvchisi,
shannozaqudratova10@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur maqolada Surxondaryo viloyatida aholi jon boshiga chakana savdo aylanmasi hajmining vaqt bo'yicha o'zgarishi hamda uni prognozlash masalalari tahlil qilingan. Tadqiqotda 2010–2024-yillar ma'lumotlari asosida vaqt qatorlari tahlili amalga oshirilib, ARIMA modeli yordamida iqtisodiy ko'rsatkichlarning kelgusi davr uchun prognoz qiymatlari aniqlangan. Vaqt qatorining stasionarligi kengaytirilgan Dickey–Fuller (ADF) testi orqali tekshirildi hamda mos ARIMA (0,2,1) modeli tanlandi. Olingan natijalar 2025–2028-yillar uchun chakana savdo aylanmasining barqaror o'sish tendensiyasini ko'rsatadi. Tadqiqot natijalari hududiy savdo tizimini yanada rivojlantirish va iqtisodiy rejalashtirish jarayonlarida muhim amaliy ahamiyat kasb etadi.

Kalit so'zlar: chakana savdo aylanmasi, vaqt qatorlari, ARIMA modeli, prognozlash, stasionarlik, Dickey–Fuller testi, iqtisodiy tahlil, Surxondaryo viloyati.

Abstract. This article examines the analysis and forecasting of per capita retail trade turnover in the Surkhandarya region using time series methods. Based on statistical data from 2010 to 2024, the ARIMA model was applied to predict future values of the economic indicator. The stationarity of the time series was tested using the Augmented Dickey–Fuller (ADF) test, and the ARIMA (0,2,1) model was selected as the most appropriate specification. Forecast results for the period 2025–2028 indicate a stable upward trend in retail trade turnover. The findings of the study can be effectively applied in regional economic planning and trade development strategies.

Key words: retail trade turnover, time series analysis, ARIMA model, forecasting, stationarity, Augmented Dickey–Fuller test, economic analysis, Surkhandarya region.

Аннотация. В статье рассматриваются вопросы анализа и прогнозирования объёма розничного товарооборота на душу населения в Сурхандарьинской области на основе методов временных рядов. В исследовании использованы статистические данные за 2010–2024 годы и применена модель ARIMA для прогнозирования будущих значений экономического показателя. Стационарность временного ряда была проверена с помощью расширенного теста Дики–Фуллера, по результатам которого была выбрана модель ARIMA(0,2,1). Полученные прогнозные значения на 2025–2028 годы свидетельствуют о тенденции устойчивого роста объёма розничной торговли. Результаты исследования могут быть эффективно использованы при разработке региональных программ социально-экономического развития и совершенствовании торговой политики.

Ключевые слова: розничная торговля, временные ряды, модель ARIMA, прогнозирование, стационарность, тест Дики–Фуллера, экономический анализ, Сурхандарьинская область.

KIRISH

Mamlakat iqtisodiyotining barqaror rivojlanishida hududiy iqtisodiy ko'rsatkichlarning o'rni beqiyosdir. Ayniqsa, aholi jon boshiga chakana savdo aylanmasi hajmi hududning iqtisodiy faolligi, iste'mol bozori rivoji, aholining real daromadlari hamda turmush darajasini ifodalovchi muhim makroiqtisodiy ko'rsatkichlardan biri hisoblanadi. Ushbu ko'rsatkichning dinamikasini tahlil qilish va kelgusidagi o'zgarishlarini prognozlash hududiy rivojlanish strategiyalarini ishlab chiqishda, savdo infratuzilmasini rejalashtirishda hamda investitsiya siyosatini shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Surxondaryo viloyati respublikaning janubiy hududi sifatida o'ziga xos demografik, ijtimoiy-iqtisodiy va geografik xususiyatlarga ega. So'nggi yillarda viloyatda savdo sohasi faol rivojlanib, chakana savdo tarmog'i kengaymoqda, zamonaviy savdo shakllari joriy etilmoqda hamda aholining iste'mol talabi ortib bormoqda. Shu bilan birga, aholi sonining o'sishi, daromadlar tarkibidagi o'zgarishlar va bozor infratuzilmasining rivojlanishi chakana savdo aylanmasi hajmiga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda. Mazkur jarayonlarni chuqur statistik tahlil qilish va ilmiy asoslangan prognoz natijalarini olish dolzarb masalalardan biridir.

Vaqt qatorlarini modellashtirish usullari, xususan, ARIMA (Autoregressive Integrated Moving Average) modeli iqtisodiy ko'rsatkichlarning dinamikasini tahlil qilish va qisqa hamda o'rta muddatli prognozlar tuzishda keng qo'llaniladigan samarali usullardan biri hisoblanadi. Mazkur model vaqt qatoridagi trend va tasodifiy tebranishlarni hisobga olgan holda, kelajak davrlar uchun ishonchli prognoz qiymatlarini aniqlash imkonini beradi.

Ushbu maqolaning maqsadi — Surxondaryo viloyatida aholi jon boshiga chakana savdo aylanmasi hajmi ko'rsatkichlarini statistik ma'lumotlar asosida tahlil qilish hamda ARIMA modeli yordamida uning istiqboldagi qiymatlarini prognozlashdan iborat. Tadqiqot jarayonida vaqt qatorining stasionarligi tekshiriladi, model parametrlarining optimal qiymatlari aniqlanadi va prognoz natijalarining aniqlik darajasi baholanadi.

Mazkur tadqiqot natijalari hududiy iqtisodiy siyosatni takomillashtirish, savdo sohasini rivojlantirish strategiyalarini ishlab chiqish hamda iqtisodiy rejalashtirish jarayonlarida amaliy ahamiyat kasb etadi.

Quyida matn yuqori aniqlikda imloviy va texnik jihatdan tahrirlangan, terminologik izchillik ta'minlangan hamda ilmiy-uslubiy jihatdan mukammallashtirilgan variantda taqdim etiladi (mazmun va tuzilma saqlangan).

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Aholi jon boshiga chakana savdo aylanmasi hajmini tahlil qilish va prognozlash masalalari iqtisodiy o'sish, iste'mol bozori rivoji hamda hududiy iqtisodiy siyosatni shakllantirish nuqtayi nazaridan ko'plab xorijiy va mahalliy olimlar tomonidan keng tadqiq etilgan.

Chakana savdo aylanmasining nazariy asoslari klassik va neoklassik iqtisodiy maktab vakillari tomonidan ishlab chiqilgan iste'mol nazariyalariga borib taqaladi. J. M. Keynes iste'mol hajmini daromad darajasi bilan bog'lab, iste'mol funksiyasi orqali uning o'zgarish mexanizmini ilmiy asoslab bergan. Keyingi tadqiqotlarda M. Friedman (doimiy daromad nazariyasi) va F. Modigliani (hayotiy sikl nazariyasi) tomonidan iste'mol xatti-harakatlariga ta'sir etuvchi omillar yanada kengroq yoritilgan. Ushbu nazariyalar chakana savdo hajmining shakllanishida aholi daromadlari, demografik omillar hamda uzoq muddatli kutilmalar muhim ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatadi.

Vaqt qatorlarini tahlil qilish va prognozlash bo'yicha ilmiy asoslar G. Box va G. Jenkins tomonidan ishlab chiqilgan ARIMA modeli orqali yanada takomillashtirilgan. Box–Jenkins metodologiyasi iqtisodiy ko'rsatkichlarning dinamik qatorlarini identifikatsiya qilish, parametrlarini baholash hamda diagnostika qilish bosqichlarini o'z ichiga oladi. ARIMA modeli iqtisodiy jarayonlarda uchraydigan trend va tasodifiy tebranishlarni hisobga olgan holda qisqa muddatli prognozlar tuzishda samarali vosita sifatida e'tirof etiladi.

Xorijiy tadqiqotlarda chakana savdo aylanmasini prognozlashda ARIMA, SARIMA, VAR hamda eksponensial tekislash modellaridan keng foydalanilgan. Bir qator ilmiy ishlarda chakana savdo indeksleri va iste'mol xarajatlari dinamikasini prognozlashda ARIMA modelining yuqori aniqlik darajasi qayd etilgan. Mavsumiy tebranishlar mavjud bo'lgan holatlarda esa SARIMA modelining ustunligi ilmiy jihatdan asoslab berilgan.

O'zbekistonlik iqtisodchi olimlar tomonidan ham hududiy chakana savdo aylanmasi, aholi daromadlari va iste'mol bozori rivojlanishiga oid ilmiy izlanishlar olib borilgan. Tadqiqotlarda chakana savdo hajmining hududlar kesimida tahlili, uning yalpi ichki mahsulotdagi ulushi, aholi real daromadlari bilan o'zaro bog'liqligi hamda savdo infratuzilmasining rivojlanish tendensiyalari o'rganilgan. So'nggi yillarda respublika hududlari bo'yicha makroiqtisodiy ko'rsatkichlarni ekonometrik modellar asosida prognozlash amaliyoti izchil kengayib bormoqda.

Shu bilan birga, Surxondaryo viloyati misolida aholi jon boshiga chakana savdo aylanmasi ko'rsatkichlarini aynan ARIMA modeli asosida kompleks prognozlashga bag'ishlangan tadqiqotlar yetarli darajada shakllanmaganligi kuzatiladi. Mazkur holat ushbu yo'nalishda chuqur statistik va ekonometrik tahlil olib borish zaruratini yuzaga keltiradi.

Yuqoridagi ilmiy manbalar tahlili shuni ko'rsatadiki, vaqt qatorlari asosida chakana savdo aylanmasini prognozlash masalasi nazariy va amaliy jihatdan dolzarb bo'lib, ARIMA modeli bu borada ishonchli va samarali usullardan biri hisoblanadi. Ushbu tadqiqot mazkur ilmiy ishlanmalarni hududiy darajada, xususan, Surxondaryo viloyati misolida qo'llash orqali mavjud ilmiy izlanishlarni boyitishga xizmat qiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda Surxondaryo viloyatida aholi jon boshiga chakana savdo aylanmasi hajmi ko'rsatkichlarini prognozlash maqsadida ekonometrik tahlil usullaridan, xususan, ARIMA (Autoregressive Integrated Moving

Average) modelidan foydalanildi. Tadqiqot izchil va bosqichma-bosqich amalga oshirildi hamda rasmiy statistik ma'lumotlarga asoslandi. Tahlil uchun O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi va hududiy statistika boshqarmasi hisobotlari asosida shakllantirilgan vaqt qatori ma'lumotlari (yillik yoki choraklik kesimda) tanlab olindi. Ushbu ma'lumotlar asosida ko'rsatkichning dinamikasi iqtisodiy-statistik usullar yordamida o'rganildi.

Tadqiqot jarayonida iqtisodiy-statistik tahlil, dinamik qatorlar tahlili, korrelyatsion va avtokorrelyatsion tahlil, ekonometrik modellashtirish hamda prognozlash va model diagnostikasi usullaridan kompleks tarzda foydalanildi. ARIMA modeli Box–Jenkins metodologiyasi asosida qurildi. Dastlab vaqt qatorining grafik tahlili o'tkazilib, undagi trend va ehtimoliy mavsumiylik xususiyatlari aniqlashtirildi. Qatorning stasionarligi Augmented Dickey–Fuller (ADF) testi yordamida tekshirildi. Agar qator nostasionar ekanligi aniqlansa, differensiallash (integrallash) amali qo'llanilib, stasionar ko'rinishga keltirildi.

Keyingi bosqichda model parametrlarini aniqlash amalga oshirildi. Avtokorrelyatsiya funksiyasi (ACF) va qisman avtokorrelyatsiya funksiyasi (PACF) grafiklari asosida avtoregressiv (AR) va sirg'aluvchi o'rtacha (MA) komponentlarining tartibi belgilandi. Modelning optimal parametrlarini tanlashda axborot mezonlari — AIC va BIC ko'rsatkichlaridan foydalanildi. Tanlangan ARIMA (p, d, q) modeli parametrlarining statistik ahamiyatligi tekshirildi, qoldiq (residual)larning tasodifiyligi va "oq shovqin" xususiyatiga ega ekanligi Ljung–Box testi yordamida baholandi.

Qurilgan model asosida kelgusi davrlar uchun prognoz qiymatlari hisoblandi hamda ularning aniqlik darajasi o'rtacha mutlaq xatolik (MAE), o'rtacha kvadratik xatolik (RMSE) va o'rtacha mutlaq foiz xatolik (MAPE) ko'rsatkichlari orqali baholandi. Tadqiqot tizimli va kompleks yondashuv asosida olib borilib, aholi jon boshiga chakana savdo aylanmasi hududiy iqtisodiy rivojlanishning muhim indikator sifatida vaqt omili bilan uzviy bog'liq holda tahlil qilindi. Ekonometrik modellashtirish orqali ko'rsatkichning istiqboldagi o'zgarish tendensiyalarini aniqlash hamda hududiy iqtisodiy rejalashtirish jarayonlari uchun ilmiy asoslangan prognoz natijalarini shakllantirish imkoniyati yaratildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Ma'lumki, vaqt qatorlari tipidagi ma'lumotlarni o'rta muddatli davr uchun prognozlashda ARIMA (Autoregressive Integrated Moving Average) modeli keng qo'llaniladi. Ushbu model iqtisodiy ko'rsatkichlarning dinamikasini chuqur tahlil qilish hamda kelgusidagi qiymatlarini ilmiy asosda aniqlash imkonini beradi.

ARIMA modeli (p, d, q) tartibga ega bo'lib, bunda:

p — avtoregressiv (AR) komponent tartibi;

d — integrallash (farqlash) darajasi;

q — sirg'aluvchi o'rtacha (MA) komponent tartibini bildiradi.

ARIMA (p, d, q) modeli — "Autoregressive Integrated Moving Average" (avtoregressiv integrallashgan sirg'aluvchi o'rtacha) atamasining qisqartmasi bo'lib, vaqt qatorlarini tahlil qilish va prognozlashda qo'llaniladigan statistik metodologiyadir. U ARMA modellarining statsionar bo'lmagan vaqt qatorlariga moslashtirilgan kengaytmasi hisoblanadi. Agar vaqt qatori dastlab statsionar bo'lmasa, ma'lum tartibdagi farqlash (differensiallash) orqali u statsionar holatga keltiriladi. Natijada hosil bo'lgan qator integrallashgan yoki farqlangan statsionar vaqt qatori deb ataladi.

ARIMA (p, d, q) modeli shuni anglatadiki, d-tartibli farqlash bajarilgandan so'ng vaqt qatori ARMA (p, q) jarayoniga mos keladi. Vaqt qatorining integratsiyalash darajasini aniqlash uchun turli statistik testlar, xususan, birlik ildiz mavjudligini tekshiruvchi testlar qo'llaniladi. Odatda vaqt qatorlari birinchi yoki ikkinchi tartibli integratsiyaga ega bo'ladi. Agar integratsiya darajasi noldan katta bo'lsa, qator mos tartibda farqlanadi va hosil bo'lgan yangi qator asosida ARMA modeli quriladi, chunki farqlangan qator statsionar xususiyatga ega deb hisoblanadi.

Statsionar bo'lmagan Q_t vaqt qatori uchun ARIMA (p, d, q) modeli umumiy ko'rinishda quyidagicha ifodalanadi:

$$\Delta^d Y_t = c + \sum_{i=1}^p \varphi_i \Delta^d Y_{t-i} + \sum_{j=1}^q \theta_j \varepsilon_{t-j} + \varepsilon(t) \quad (1)$$

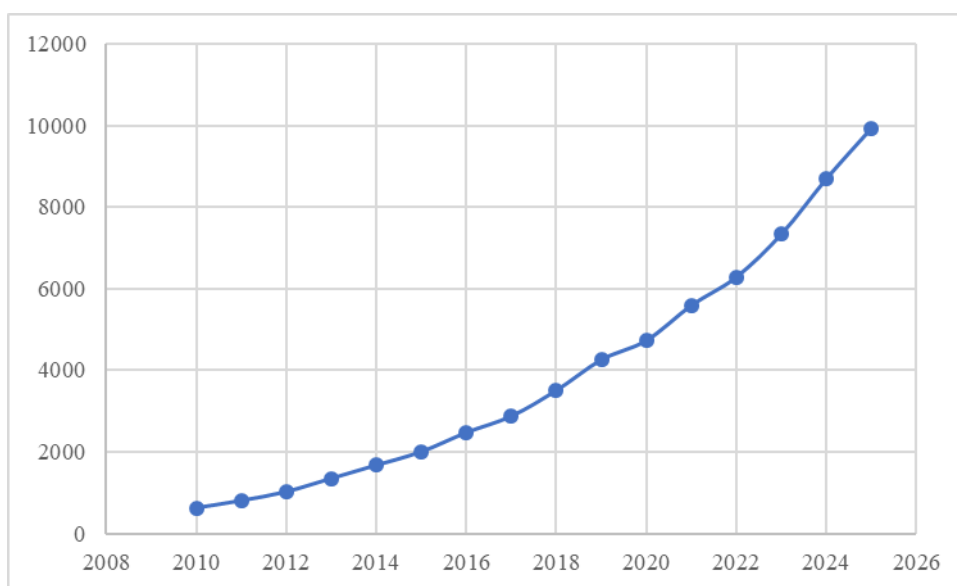
Δ -vaqtli qatorlar — bu vaqt qatoriga d-tartibli ayirma (farqlash) operatori qo'llash natijasida hosil qilinadigan qatorlardir. Ya'ni d-tartibli farqlash ketma-ket ravishda d marta birinchi tartibli farqlarni olish orqali amalga oshiriladi: avval asl vaqt qatoridan birinchi farq olinadi, so'ng hosil bo'lgan birinchi farqlar qatoridan yana farq olinadi (ikkinchi farq), keyin uchinchi farq va hokazo. Ushbu amaliyotning maqsadi vaqt qatorini statsionar holatga keltirish bo'lib, natijada qator ARIMA modeli asosida tahlil va prognozlash uchun moslashadi.

2010–2024-yillar bo'yicha Surxondaryo viloyatida aholi jon boshiga chakana savdo aylanmasi hajmi ko'rsatkichlarining Y_t vaqt qatori asosida ARIMA modelini quramiz (1-jadval).

1-jadval. Surxondaryo viloyatida aholi jon boshiga chakana savdo aylanmasi hajmiko'rsatkichlari¹

Yillar	Qishloq xo'jaligi mahsuloti (ming, so'm)	Yillar	Qishloq xo'jaligi mahsuloti (ming, so'm)
2010	622	2018	3500
2011	802	2019	4253
2012	1018	2020	4725
2013	1344	2021	5586
2014	1669	2022	6280
2015	1999	2023	7335
2016	2468	2024	8693
2017	2871		9929

Berilgan statistik ko'rsatkichlar asosida Surxondaryo viloyatida aholi jon boshiga chakana savdo aylanmasi hajmi dinamikasi tasviriy tahlil qilinadi. Buning uchun vaqt qatori ma'lumotlari grafik ko'rinishda aks ettirilib, ko'rsatkichning yillar davomida o'zgarish tendensiyasi aniqlanadi (1-rasm).

1-rasm. Surxondaryo viloyatida aholi jon boshiga chakana savdo aylanmasi hajmi ko'rsatkichlarining yillar bo'yicha dinamikasi²

Vaqt qatorining statsionarligini baholash tahlil jarayonining keyingi bosqichlarini to'g'ri tashkil etish uchun muhim ahamiyatga ega. Statsionar jarayon — bu vaqt o'tishi bilan ehtimollik taqsimoti o'zgarmaydigan stoxastik jarayon bo'lib, uning matematik kutilmasi (o'rtacha qiymati) va dispersiyasi doimiy saqlanadi. Vaqt qatorlarini tahlil qilishda qo'llaniladigan ko'plab statistik va ekonometrik usullar aynan statsionar jarayonlarga asoslanganligi sababli, nostatsionar ma'lumotlar odatda maxsus transformatsiyalar yordamida statsionar holatga keltiriladi. Statsionarlikning buzilishiga ko'pincha o'rtacha qiymatning vaqt davomida o'zgarishi sabab bo'ladi; bu esa determinatsiyalashgan trend yoki yagona ildiz (unit root) mavjudligi bilan bog'liq bo'lishi mumkin. Grafik tahlil natijalari ham shuni ko'rsatadiki, agar qator ma'lum bir doimiy qiymat atrofida tebranmasa, u holda u nostatsionar hisoblanadi.

Kengaytirilgan Dikkey–Fuller testi (ADF testi) vaqt qatorining statsionar yoki nostatsionar ekanligini aniqlashda keng qo'llaniladigan statistik testlardan biridir. Mazkur test birlik ildiz mavjudligini tekshirish orqali qatorning integratsiyalash darajasini baholash imkonini beradi va amaliy tadqiqotlarda eng ommabop diagnostik vositalardan biri sifatida e'tirof etiladi.

ARIMA modelidan foydalangan holda prognozlash jarayonida birinchi bosqich — vaqt qatorini statsionar holatga keltirish uchun zarur bo'lgan differensiyalash (farqlash) tartibini aniqlashdan iborat. ADF testi nolinch (H₀: qator birlik ildizga ega, ya'ni nostatsionar) va muqobil (H₁: qator statsionar) gipotezalarni tekshirishga

1 www.stat.uz –O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat Statistika agentligi ma'lumotlari

2 Muallif ishlanmasi

asoslanadi. Test natijasida hisoblangan statistik qiymat va p-qiymat asosida qaror qabul qilinadi. Agar p-qiymat belgilangan ahamiyatlilik darajasidan (odatda 0,05) kichik bo'lsa, nolinch gipoteza rad etilib, qator statsionar deb qabul qilinadi. Aks holda, qatorni qo'shimcha farqlash orqali statsionar shaklga keltirish zarur bo'ladi.

2-jadval. Kengaytirilgan Dickey-Fuller testi natijalari³

<p>Расширенный тест Дики-Фуллера для d_ChS тест. начиная с 1 лагов, критерий AIC объем выборки 13 нулевая гипотеза единичного корня: $a = 1$</p> <p>тест с константой включая один лаг для (1-L)d_ChS модель: $(1-L)y = b_0 + (a-1)y(-1) + \dots + e$ оценка для $(a - 1)$: 0,12774 тестовая статистика: $\tau_{c(1)} = 0,635401$ асимпт. p-значение 0,9907 коэф. автокорреляции 1-го порядка для e: -0,325</p> <p>с константой и трендом включая 0 лага(-ов) для (1-L)d_ChS модель: $(1-L)y = b_0 + b_1*t + (a-1)y(-1) + e$ оценка для $(a - 1)$: -0,953667 тестовая статистика: $\tau_{ct(1)} = -3,17963$ асимпт. p-значение 0,08849 коэф. автокорреляции 1-го порядка для e: -0,038</p>

2-jadvalda konstantali Dickey-Fuller testi natijalariga ko'ra mos ravishda

$p = 0.9907$ ga teng. Bu qiymatlar 0,05 qiymatidan yetarlicha katta bo'lganligi sababli Y_t -vaqtli qatorining 1-farqi statsionar emas.

Bundan **ARIMA (p, d, q)** da $d = 2$ ekanligi kelib chiqadi.

Navbatdagi bosqichda p va q parametrlarni aniqlaymiz. Buning uchun vaqtli qator korrelogrammasini ko'zdan kechiramiz.

Biz quyidagi 3-jadvalda statsionar vaqtli qatorlarning ba'zi mashhur modellari uchun ACF va PACF xossalarni umumlashtiramiz:

3-jadval. ACF va PACF ning umumlashgan xossalari⁴

Model	ASF	PSF
Oq shovqin, MA (0)	$k \neq 0$ bo'lganda, $\rho(k) = 0$	$k \neq 0$ bo'lganda, $\rho_{part}(k) = 0$
AR(1), $a_1 > 0$	Ekspontensial kamayishi: $\rho(k) = a_1^k$	$\rho_{part}(1) = a_1$, $\rho_{part}(k) = 0, k \geq 2$ da
AR(1), $a_1 < 0$	Tebranma kamayish: $\rho(k) = a_1^k$	$\rho_{part}(1) = a_1$, $\rho_{part}(k) = 0, k \geq 2$ da
AR(p)	Ehtimoliy tebranishlar bilan nolga tushish	$k \geq p$ da nol qilish
MA(1), $b_1 > 0$	$k=1$ da ijobiy cho'qqi, $k > 1$ da nol qilish	Tebranma kamayish: $\rho_{part}(1) > 0$
MA(1), $b_1 < 0$	$k=1$ da salbiy cho'qqi, $k > 1$ da nol qilish	Absolyut qiymat bo'yicha kamayish: $\rho_{part}(k) < 0, k \geq 1$ da
MA(q)	$k \geq p$ da nol qilish	

3 Muallif ishlanmasi

4 В.П.Носко. Эконометрика. Введение в регрессионный анализ временных рядов. Москва 2002.40-41 с.

k lagdagi $\rho_{part}(k)$ qiymati Y_t va Y_{t+k} tasodifiy miqdorlar orasidagi korrelyatsiya koeffitsiyenti sifatida aniqlanadi, bunda $Y_{t+1}, \dots, Y_{t+k-1}$ tasodifiy miqdorlarning ta'siri bartaraf etilgan bo'ladi. Bu esa $\rho_{part}(k) Y_{t-1}, \dots, Y_{t-k}$ tasodifiy miqdorlarning Y_t tasodifiy miqdorga eng yaxshi yaqinlashtiruvchi chiziqli kombinatsiyasidagi Y_{t-k} dagi koeffitsiyent ekanligiga mos keladi. Bu yerda $\rho_{part}(k)$ birinchi k Yul - Uoker tenglamalari sistemasining a_k ga nisbatan yechimi sifatida aniqlanadi.

$\rho(s) = a_1\rho(s-1) + a_2\rho(s-2) + \dots + a_k\rho(s-k)$, $s = 1, 2, \dots, k$, Mavjud statistik ma'lumotlar asosida olib borilgan hisob – kitob natijalari asosida Surxondaryo viloyatida aholi jon boshiga chakana savdo aylanmasi hajmi ko'rsatkichlarini prognozlashga asoslangan "ARIMA" modeli shakllantirildi (4-jadval).

4-jadval. Surxondaryo viloyatida aholi jon boshiga chakana savdo aylanmasi hajmiko'rsatkichlarini prognozlashga asoslangan ARIMA (0,2,1) model natijalari

Модель 2: ARIMA, использованы наблюдения 2012-2025 (T = 14)					
Зависимая переменная: (1-L)^2 ChS					
Стандартные ошибки рассчитаны на основе Гессмана					
	Коэффициент	Ст. ошибка	z	p-значение	
const	76,1203	8,42687	9,033	<0,0001	***
theta_1	-0,999999	0,380459	-2,628	0,0086	***
Среднее завис. перемен	75,42857	Ст. откл. завис. перемен	199,8237		
Среднее инноваций	-23,31101	Ст. откл. инноваций	141,0086		
R-квадрат	0,997801	Исправ. R-квадрат	0,997801		
Лог. правдоподобие	-90,50265	Крит. Акаике	187,0053		
Крит. Шварца	188,9225	Крит. Хеннана-Куинна	186,8278		

		Действительная часть	Мнимая часть	Модуль	Частота
MA					
	Корень 1	1,0000	0,0000	1,0000	0,0000

Тест на нормальное распределение ошибок -
 Нулевая гипотеза: ошибки распределены по нормальному закону
 Тестовая статистика: Хи-квадрат(2) = 3,92605
 p-значение = 0,140433

LM тест на наличие автокорреляции до порядка 4 -
 Нулевая гипотеза: автокорреляция отсутствует
 Тестовая статистика: Хи-квадрат(3) = 2,80511

Surxondaryo viloyatida aholi jon boshiga chakana savdo aylanmasi hajmi ko'rsatkichlarini prognozlashga asoslangan ARIMA (0,2,1) modelini matematik tenglik ko'rinishida quyidagicha ifodalab olamiz:

$$(1 - L)^2 ChS_t = 76,1203 - 0,999999 * \varepsilon_{t-1} + \varepsilon_t \quad (2)$$

Bu yerda: ChS_t - Surxondaryo viloyatida aholi jon boshiga chakana savdo aylanmasi hajmiko'rsatkichlari (ming so'm)

4-jadvaldagi determinatsiya koeffitsiyenti, standart xatoliklar, F-Fisher, t-Styudent, Akaike, Shvarts mezonlari ko'rsatkichlari (1) modelning statistik jihatdan ahamiyatli va adekvatligini ifodalamoqda. Bu esa mazkur model asosida Surxondaryo viloyatida aholi jon boshiga chakana savdo aylanmasi hajmiko'rsatkichlari kelgusi davrlar uchun prognoz qiymatlarini ishlab chiqish mumkinligini asoslaydi.

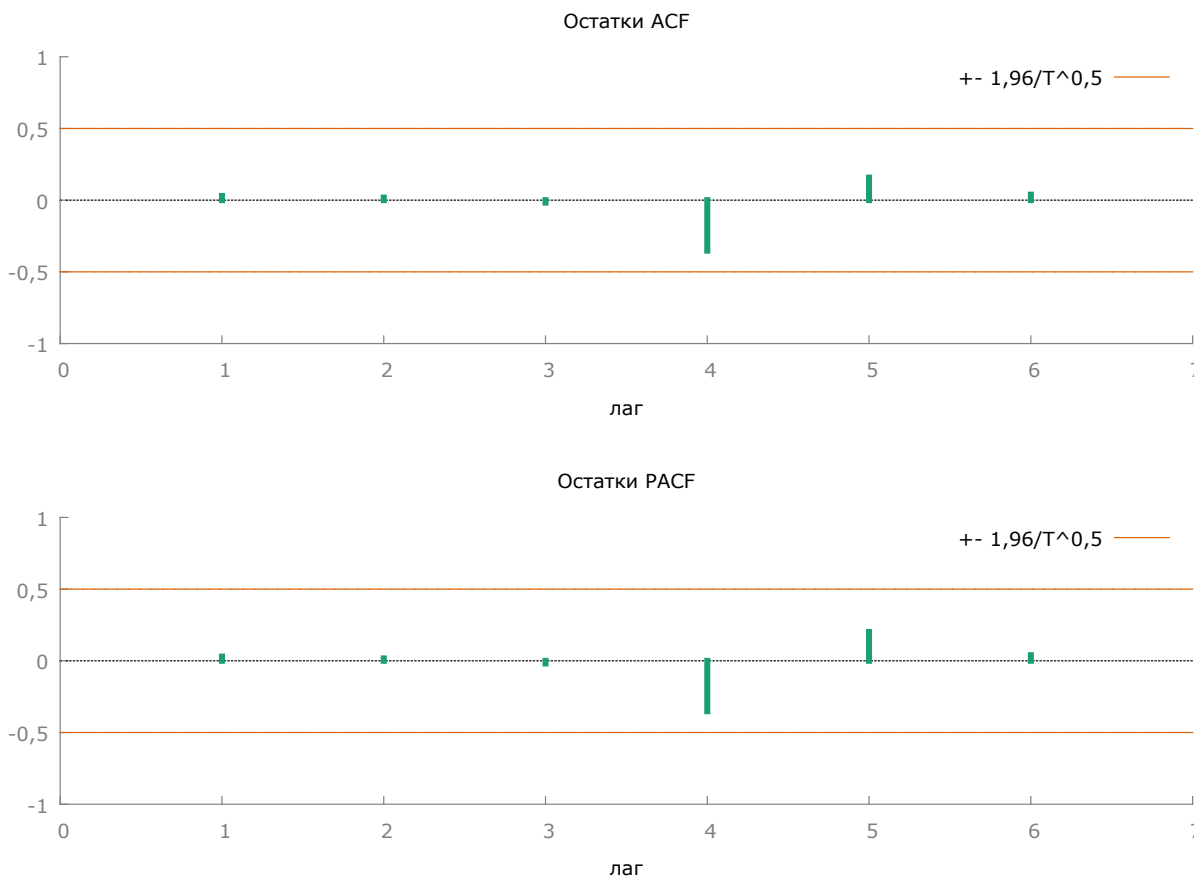

Model ahamiyatligini aproksimatsiya xatoligi bilan tekshirdik. Natijada

$$MAPE = 2,5818\% < 10\%$$

ekanligi kelib chiqdi.

Bundan tashqari modelning qoldiqlari korrelogrammasini ham ko'zdan kechiramiz. Korrelogrammada avtokorrelyatsiya kuzatilmadi (2-rasm).

2-rasm. Modelning qoldiqlari korrelogrammasi

Shu tariqa Surxondaryo viloyatida aholi jon boshiga chakana savdo aylanmasi hajmi ko'rsatkichlarini prognozlashga asoslangan ekonometrik modelning natijalari shakllantirildi (5-jadval).

5-jadval. Surxondaryo viloyatida aholi jon boshiga chakana savdo aylanmasi hajmiko'rsatkichlar hajmini (mlrd. so'm) prognozlashga asoslangan ekonometrik modelning natijalari⁵

Yil	Prognoz qiymati	Standart xatolik	95 % ishonch oralig'i
2026	11155,53	141,009	10879,16 - 11431,90
2027	12458,17	199,416	12067,33 - 12849,02
2028	13836,94	244,234	13358,25 - 14315,63
2029	15291,83	282,018	14739,08 - 15844,57

Surxondaryo viloyatida aholi jon boshiga chakana savdo aylanmasi hajmi ko'rsatkichlari bo'yicha ARIMA modeli asosida hisoblangan prognoz qiymatlarining standart xatolig'lar nisbatan kichik darajada shakllanganligi hamda prognoz natijalarining ishonchlilik intervallariga to'liq mos kelishi modelning yuqori aniqlik va ishonchlilik darajasini tasdiqlaydi. Bu holat prognoz qiymatlar real dinamik jarayonni yetarli darajada aks ettirayotganini va tanlangan ARIMA modelining amaliy jihatdan asosli ekanini ko'rsatadi.

ARIMA modeli asosida amalga oshirilgan hisob-kitoblar natijalariga ko'ra, 2029-yilga kelib Surxondaryo viloyatida aholi jon boshiga chakana savdo aylanmasi hajmi 15 291,83 (tegishli o'lchov birligida) darajaga

5 Muallif ishlanmasi

yetishi prognoz qilinmoqda. Mazkur natija viloyatda iste'mol bozori faolligi va chakana savdo sohasining barqaror o'sish tendensiyasini saqlab qolish imkoniyati mavjudligini ko'rsatadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mazkur tadqiqotda Surxondaryo viloyatida aholi jon boshiga chakana savdo aylanmasi hajmi ko'rsatkichlarining dinamikasi kompleks tahlil qilinib, ARIMA modeli asosida uning istiqboldagi qiymatlari prognozlashtirildi. Olib borilgan iqtisodiy-statistik va ekonometrik tahlillar natijasida ushbu ko'rsatkich hududning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish darajasini aks ettiruvchi muhim indikatorlardan biri ekanligi ilmiy jihatdan asoslandi.

Tahlil jarayonida vaqt qatorining umumiy tendensiyasi, o'sish sur'atlari hamda tebranish xususiyatlari o'rganildi. Stasionarlikni ta'minlash maqsadida differensiallash amali qo'llanildi hamda modelning optimal (p , d , q) parametrlari ACF va PACF grafiklari, shuningdek, axborot mezonlari asosida aniqlandi. Qurilgan ARIMA modeli diagnostik testlardan muvaffaqiyatli o'tib, qoldiqlarning tasodifiyligi va modelning adekvatligi tasdiqlandi. Bu esa prognoz natijalarining ishonchliligini ta'minladi.

Olingan prognoz natijalari kelgusi davrda aholi jon boshiga chakana savdo aylanmasi hajmida barqaror o'sish tendensiyasi saqlanib qolishini ko'rsatdi. Mazkur holat viloyatda iste'mol bozorining kengayishi, aholi daromadlarining ortishi hamda savdo infratuzilmasining bosqichma-bosqich rivojlanishi bilan izohlanadi. Shu bilan birga, iqtisodiy muhitdagi ichki va tashqi omillar mazkur ko'rsatkich dinamikasiga ma'lum darajada ta'sir ko'rsatishi mumkinligi inobatga olinishi lozim.

Tadqiqot natijalari asosida quyidagi takliflarni ilgari surish maqsadga muvofiq:

- hududiy savdo infratuzilmasini yanada rivojlantirish va zamonaviy savdo shakllarini keng joriy etish;
- aholi daromadlarini oshirishga qaratilgan bandlik va tadbirkorlik dasturlarini qo'llab-quvvatlash;
- chakana savdo ko'rsatkichlari monitoringini raqamli platformalar asosida takomillashtirish;
- iqtisodiy rejalashtirishda ekonometrik prognoz modellaridan muntazam foydalanish.

Shuningdek, kelgusida tadqiqot doirasini kengaytirib, mavsumiy ARIMA (SARIMA) modeli yoki ko'p omilli ekonometrik modellarni qo'llash orqali prognoz aniqligini yanada oshirish maqsadga muvofiqdir.

Umuman olganda, ARIMA modeli Surxondaryo viloyatida aholi jon boshiga chakana savdo aylanmasi hajmini prognozlashda samarali va ishonchli vosita sifatida namoyon bo'ldi hamda hududiy iqtisodiy jarayonlarni ilmiy asosda baholash imkonini berdi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Box, G.E.P., Jenkins, G.M., Reinsel, G.C., & Ljung, G.M. (2015). Time Series Analysis: Forecasting and Control. 5th ed. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.
2. Gujarati, D.N., & Porter, D.C. (2010). Basic Econometrics. 5th ed. New York: McGraw-Hill Education.
3. Hamilton, J.D. (1994). Time Series Analysis. Princeton: Princeton University Press.
4. Hyndman, R.J., & Athanasopoulos, G. (2018). Forecasting: Principles and Practice. 2nd ed. Melbourne: OTexts.
5. Keynes, J.M. (1936). The General Theory of Employment, Interest and Money. London: Macmillan.
6. Friedman, M. (1957). A Theory of the Consumption Function. Princeton: Princeton University Press.
7. Modigliani, F., & Brumberg, R. (1954). Utility Analysis and the Consumption Function: An Interpretation of Cross-Section Data. In: Post-Keynesian Economics. New Brunswick: Rutgers University Press.
8. Enders, W. (2014). Applied Econometric Time Series. 4th ed. Hoboken, NJ: Wiley.
9. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti farmon va qarorlari hamda savdo va xizmatlar sohasini rivojlantirishga oid normativ-huquqiy hujjatlar. – URL: <https://lex.uz>
10. O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi. Surxondaryo viloyati bo'yicha chakana savdo aylanmasi statistik to'plamlari (tegishli yillar). – URL: <https://stat.uz>
11. Surxondaryo viloyati statistika boshqarmasi. Rasmiy statistik hisobotlar va byulletenlar (tegishli yillar).
12. O'zbekiston Respublikasining 2030 yilgacha mo'ljallangan ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish strategiyasiga oid rasmiy materiallar. – URL: <https://strategy.uz>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 2

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>